

СМЕ ПОСТОЕЛЕ

Македонија е ретко место на Земјината топка кое поседува идентитет само по себе. Македонската нација ја има дотаму до каде што допираат зраците на сонцето. Македонците имаат своја историја, традиција, култура. Низ вековите се обидуваа да го сотрат нашето семе, но тоа е како пирејот, не се уништува. Многу душмани сакале да нè прегазат, да нè уништат, но ние сме останале. Секој странец останува вџашен од она што може да го види во државата. Можеби и поради исконската убавина секогаш сме биле јаболко на раздорот. Античките локалитети пронајдени на површината на Македонија сами по себе зборуваат за она што сме биле. Нашата држава, нашата нација не е од вчера. Таа има длабоки корени. Духовното богатство, црквите и манастирите ни укажуваат дека сме биле лулка на христијанството. Македонската приказна има своја тежина, тука е битката кај Херонеја, двата Илиндена...

Приказната за една прекрасна, мала, но силна држава на Балканот продолжува!

Од Редакцијата

МИТРОПОЛИТ КИРИЛ

Архијереј на Полошко-Кумановската епархија на МПЦ

ДА ЖИВЕЕМЕ И ДА ТВОРИМЕ ЗА МАКЕДОНИЈА

Без своја суверена држава нема опстојување на еден народ. Без народ нема опстојување на суверена држава. Без држава и нација не може да се замисли опстојувањето на автокефална црква каква што е нашата. Слободата, државотворноста, националната, културно-просветната и црковно-духовната, тешко се спечалуваат. Никој никому не му ја дава на послушавник. Се остварува со многу човечки и материјални загуби. Но, спечалената слобода уште потешко се зачувува. Таа лесно може да се изгуби ако над неа постојано не се бдее. Македонија е библиска земја. Македонскиот богољубив народ е библиски народ. Како такви од Бога сме овенчани и возвеличени со голема чест и слава. Внедрени сме во книгата на вечноста, во книгата на мудроста над мудростите, во Светото Писмо - Библијата каде се спомнуваме повеќе од 30 пати. Ние Македонците немаме друга матична татковина освен Македонија, а немаме друга алтернатива како генерација, за да не бидеме откопачени од татковските и мајчинските огништа, освен да продолжиме да живееме и да твориме за Македонија, искрено, чесно, нелицемерно, за и таа да живее и да твори за нас и со нас сè додека живее и опстојува човечкиот род на планетата Земја.

Д-р ЖАН МИТРЕВ

Кардиохирург

СПЛОТЕНИ И ЕДИНСТВЕНИ

Ковчегот на вистината покажува дека македонската историја, која потекнува од пред 6.000 години пр.н.е., е една од најстарите на овие простори. Поради тоа, кога во ова тешко општествено и политичко време македонскиот народ и Република Македонија доживуваат многубројни егзистенцијални и територијални напади треба да се навратиме на нашето славно минато кое нè опоменува и нè предупредува дека ние Македонците треба да бидеме сплотени и единствени. Таа наша историја, од антиката до денес, укажува дека од тука, во свој светски поход тргнале јазикот и писменоста, од тука се развиле сите науки - филозофијата, медицината, математиката, астрономијата и други.

Од тоа искуство краделе сите, но сепак на крај мораат да се вратат на корените. Вистината победува. Таа вели дека треба да бидеме свои на своето. Биди свој, биди Македон, тоа е мојата мајка-водилка низ животот кој е полн со самооткажувања и докажувања.

И КЕ ПОСТОИМЕ

ТРИФУН КОСТОВСКИ

Пратеник

МАКЕДОНИЈА Е ПРЕД ПРЕСВРТНИЦА

Секој народ и секоја држава има светли настани во историјата кои ги изразуваат нивниот идентитет, култура и слободољубивост. Недвојбено, АСНОМ е таков наш светилник, вреден не само за помнење и славење, туку како постојан потсетник и инспирација. Годинешниот јубилеј на 60- години од АСНОМ е по многу нешта особен. Македонија е пред пресвртница: да го докаже својот идентитет и способност за европска припадност, но и да го зачува интегритетот како држава, како граѓанско општество и да го изрази богатството на сопствената мултикултура. Одбележувањето на јубилејот, за жал, е во време на изразени политички тензии по повод предложените закони за децентрализација и територијална поделба. Големо е незадоволството на граѓаните од предлозите и нивната загриженост за иднината на земјата. Затоа и по тој повод сакам да повторам: да се потсетиме на целите и на духот на АСНОМ и да ги почитуваме како израз и волја на граѓаните на Република Македонија.

НИКОЛА КЉУСЕВ

Академик

ИСПРАВЕНИ НА БРАНИКОТ НА ТАТКОВИНАТА

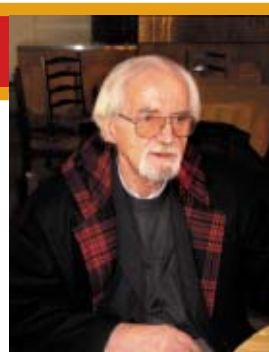
Во периодот на воскресот на македонскиот народ се слеваа сите македонски гласови, со една желба - да ја видат Македонија таква каква што нивните претци ја посакувале: самостојна, независна, македонска држава. Тој чин беше возвишен и горд, чин кој создаваше и емоција и прекрасна хармонија меѓу народот, тој чин нè слеа и нас многумина од струките, науките, од деловниот свет, да влеземе во првата Влада на Македонија не покренати или стимулирани од некоја партија, туку побудени од нашите исконски мечти и пораки на нашите претци да го ре-

ализираме тој чин на независна македонска држава. Тогаш Владата беше претставена од различни етнички структури, но морам да кажам дека хармонично работеше. Иако во Парламентот имаше различни дисонантни дискусии, кога се донесуваа клучните акти на државата, стануваа и нив со аплауз ги донесуваа сите претставници на партиите. Така беше и со донесувањето на Уставот, со Декларацијата за независност, со нашето монетарно осамостојување итн. Но, ова тревожно време, на тревожниот Балкан создава болки, гнев, побуни. Ние, како генерации, би сакале повторно да застанеме на браникот на Татковината и неа да ја видиме така како што ја замислувавме, да биде побогата, со максимално почитување на сите етнички структури и со љубов да живееме.

ПЕТРЕ М. АНДРЕЕВСКИ

Академик

ЕГЗЕКУТОРИ НА МАКЕДОНСКАТА ИСТОРИЈА, ЈАЗИК И КУЛТУРА

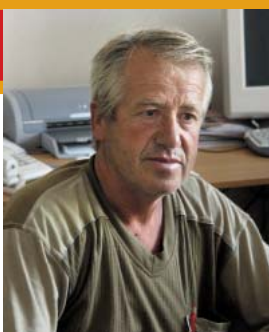

Што можам да кажам за "Македонско сонце" кога ние веќе немаме свое сонце, барем сега се чувствувам како туѓинец во својата татковина. Тоа, за жал, ни го приреди оваа актуелна власт, која практикува само дефанзивна и деструктивна храброст. Децентрализацијата ја прифаќам како цивилизациска придобивка и предност на едно посовремено живеење, но не прифаќам насилно прекојување на општинските граници и нивно неприродно припојување во нови атари. Тоа само доведува до утврдување на една иста, но извитоперена централизација. Оттука референдумското изјаснување на граѓаните го сметам како нивни најдемократски израз и волја во организирањето на сопствената локална самоуправа. Секое оспорување на таа волја го сметам за оспорување на нивното неприкосновено право на сопствен избор, оспорување на нивната уставно загарантирана слобода да одлучуваат сами за себе.

Не е власта таа што излегува на избори, што го избира својот народ. Да имаше таква можност таа никогаш не би гласала за непослушен народ. Дури и по цена да нема со кого да владее. Знаете, кај нас срамот е веќе исфрлен од човечкото поведение. И сега, без срам, нè убедуваат дека "Владата донела храбра и тешка одлука за иднината за државата". Тешко на таа држава што има толку "храбра" Влада што и поразот ни го нуди како иднина. Иднина во која никој не ќе се сеќава на нас.

СПАСЕ МАЗЕНКОВСКИ

Главен и одговорен уредник на "Преспа" Р Албанија

МАКЕДОНИЈА ЌЕ ОПСТАНЕ

Ние, Македонците во Албанија, се радуваме на референдумот кој се случи на 8 септември, кога со тој чин Македонија стана самостојна држава. Фактички, во овој 14-годишен период од самостојноста на Македонија се покажува дека постои нагорна, но понекогаш и надолна линија во развојот на македонскиот идентитет. Но, сепак сме оптимисти дека Македонија, македонскиот народ, ќе најде сили и ќе опстане како народ, нација, држава.

ЕФТИМ МИТРЕВСКИ

Претседател на Заедницата на Македонците во Р Албанија

МОРА ДА СЕ ПОЧИТУВААТ ПРАВТА НА МАКЕДОНЦИТЕ

Ми се чини дека секоја година се прави некаква атмосфера дека македонскиот народ ќе го слави АСНОМ, точно на местото каде што се одржа пред шеесет години. Но, за жал, не е така, ние одиме на наша територија во туѓа граница, поточно не им се дозволува на македонските претставници да го прослават јубилејот на вистинското место на вистинската територија во манастирот "Св. Прохор Пчињски". Се разговара за прославувањето да се премести на друго место. Јас не се согласувам со тоа, настанот си е настан, историјата си е историја. Mora да се почитуваат правата на Македонците и настанот да се прослави на местото каде што се случил.

ИЦО НАЈДОВСКИ

Уредник на Македонска радиопрограма во Австралија

ПОГРЕШНИ ТЕМЕЛИ

Иднината на Република Македонија не е добра бидејќи уште од нејзината независност погрешно се поставија темелите врз кои би се развивала една модерна европска држава. Сметам дека катастрофално решение беше формирањето политички партии врз база на етничка припадност. Политичките партии требаше да се регистрираат по примерот на мултиетничките држави или граѓанските партии во кои би членувале лица од сите етнички групи. Денес, во Македонија имаме стотина лица кои ги злоупотребиле народните средства и ги ставиле на своите конта во Републиката или во странство, а народот го донесоа до просјачки стап. Со поставувањето на погрешната политика, македонскиот народ полека но сигурно ја губи дефиницијата "носител на држава"! Послан е црвениот килим по кој бавно чекори исчезнувањето на македонскиот народ, култура, јазик и идентитет.

ЛИДИЈА ДЕМНИЕВА

Претседател на Здружението "Кочо Рацин"- Србија и Црна Гора

ЈАЗИКОТ И КУЛТУРАТА НИ СЕ НАЈСВЕТИ

Идентитетот и континуитетот на нацијата го гледам преку зачувувањето на културното наследство и јазикот, како и неговото надоградување и развој.

Во текот на својата историја македонската нација често пати била жртва на разни хегемонии, некакви и нечији стратешки интереси. Единствено јазикот и културата ни биле едни и единствени и тоа треба да ни е најсвето, тоа е нашата единствена татковина. Децата да го читаат и да го прераскажуваат Итар

Пејо, а не само 91-то продолжение на Хари Потер. Имаме доволно културно наследство што би нè греело со векови, но да собереме сили и да отвориме простор за создавање нови вредности за нашата иднина. Ако немаме сила, барем памет да имаме.

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВО НА ОМО - ПИРИН

ЖИВЕЕМЕ НА ПРЕДЕДОВСКА ЗЕМЈА

101 година по Илинден и 60 години по создавањето на АСНОМ, ние Македонците во Пиринскиот дел на Македонија сè уште сме далеку и од најелементарните малцински права. Овие празници ќе мораме да ги славиме во држава каде не нè признаваат дури и дека постоиме, го присвојуваат Илинден и навредливо зборуваат за АСНОМ. За нас, горчлив момент во ова славење е тоа што Републиката основана во Прохор Пчињски се откажа од нас, официјално, преку договор со Бугарија. Но, ние сме Македонци и живееме на дедовска и предедовска земја, и ниту насилство, ниту било што друго ќе нè натераат да се откажеме од нашиот национален македонски идентитет. Денес ние гледаме надеж во меѓународните институции и во процесот на евроинтеграција на регионот.

"СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ"

Македонска православна црковна општина од Дортмунд, Германија

ТРН ВО ОКО ЗА СВЕТСКИТЕ ИМПЕРИЈАЛИСТИ

Слободно може да се каже дека Македонија е најстара организирана држава во Европа. Тоа е факт, кој ниту една белосветска лага не може да го побие! Државата Македонија (вклучувајќи ја тука и илјадагодишната средновековна Маке-

донска царска династија на Византија), од секогаш имала и има свој национален идентитет: јазик, вера, традиција, култура.

Но, токму таа национална големина на Македонија им ги бодела и им ги боде очите на отпосле настанатите "големи сили" (англиската олигархија). Сепак, за утешение на исплашените и за Македонската држава и нација загрижените Македонци: државата Македонија - и покрај сите велепредавства од "нашите" претседатели, премиери и партии - ќе опстане! Непријателите ќе ги снеса! Да живее македонскиот народ!

ВИОЛЕТА АЧКОСКА

Професор на Институтот за историја на Филозофскиот факултет во Скопје

ВО БУНТ ПОТИВ ОГРАНИЧЕНИОТ УМ

Барајќи го сопствениот идентитет во историјата, секоја нова генерација неминовно доаѓа во судир со претходното време, со она кое го прифаќа, го негира или во кое ги надоградува корените. Идентитетот е нешто колективно, но и многу лично, и без разлика дали станува збор за идентитет на личноста или на нацијата, ние Македонците, сè уште се наоѓаме на удар на балканските предрасуди и шовинизми од минатото и од сегашноста. Нашиов народ секојдневно го лажат и тој сака да го лажат и верува кога го лажат. Му ги бришат минатото, идентитетот, корените, а му нудат "блескава" иднина, влез во Европа. Па, нема да живееме со векови и кога ќе живееме? Зарем некој го смета за живот овој голем грч на изгубено достоинство, газење по сè што ни беше свето, живеење на дното. Како интелектуалец, не можам да премолчам дека внатре, во убавата свиленка амбалажа која ни ја нудат ја гледам спакувана поделбата на РМ, поделена територијално и етнички, поделена на богатство и сиромаштија, поделена на партиски фрстурирани групации, поделена на човек од човек.

Затоа, за момент да го вратиме сјајот на свеченоста во чинот на одбележувањето на 60-годишнината на АСНОМ. Тоа е повод да ја сознаеме историјата во нејзиното извориште и да си ги побараме дамарите на претците.

ТОДОР ЧЕПРЕГАНОВ

Директор на Институтот за национална историја

МАКЕДОНСКИОТ НАРОД Е КАКО ФЕНИКС

Чекорот со формирањето на националните држави на нејзините соседи, кој македонската интелигенција и народ не можеше да го следи, се претвори во нејзина мора, мора која се огледуваше во постојана негација на нејзиниот идентитет, нација и држава. Дамакловиот меч се закануваше еден библиски народ, народ кој во времето на Александар Македонски го достигна својот највисок подем, како многу од Библијата, да замине во историскиот заборав еднаш за секогаш. Но, и покрај сите Сцили и Харидби, македонскиот народ како феникс постојано се издигнуваше и во најтешките моменти собираше сили да ја покаже својата посебност, континуирано негирана од нејзините соседи, а воопшто неподдржана од оние кои ги креоја политичките карти на Балканот. На 8 септември 1991 година Република Македонија ја заокружи својата сувереност и самостојност. За прв пат во својата историја Македонија со осамостојувањето стана субјект во меѓународната политика, но сега е соочена со многу други предизвици кои ги носи бремето на времето произлезени од Рамковниот договор од 2001 година.

ДАРИНКА ПАЧЕМСКА

Редовен професор на Институтот за историја на Филозофскиот факултет во Скопје

АФИРМАЦИЈА НА МАКЕДОНШТИНАТА

Шеесет години е оптимална временска дистанца за да се даде објективна историска оценка на настан од пресудно значење за еден народ, неговата држава, јазик и култура. За нас Македонците

таков настан е Првото заседание на АСНОМ од 2 август, Илинден 1944 година и програмските документи во кои беа дефинирани темелите на современата македонска држава. Секој народ има свои настани - меѓници во својата историја, во новата и најновата историја за македонскиот народ тоа беа востанијата: Разловечкото (1876) и Македонското-Кресненското (1878), Илинденското (1903), Првото заседание на АСНОМ (1944) и Референдумот за независност на Р Македонија (1991). Македонските револуционерни сили од спомнатите периоди ја афирмираа главната програмска определба - Македонија има право на државно конституирање и нејзино влегување во редот на слободните балкански и европски народи и држави.

ГОРДАНА НАЦЕВА

Спортистка

МАКЕДОНИЈА ЈА ГЛЕДАМ ВО ЕВРОПА

Да се претставува Република Македонија, да се презентира нашата култура, мојот народ, навистина е едно прекрасно и неизбришливо чувство. Како спортистка тоа за прв пат го почувствував веднаш по нашето осамостојување. Имено, во времето кога не нè признаваа како држава, процес кој болно го доживував, сепак имав можност на турнирот во Габрово во Бугарија да ја презентирам нашата земја. Кога во еден момент не знаете дали ќе настапувате како клуб или како репрезентација ви се мешаат чувствата. Но, кога во последен момент купувате дресови и со фломастери го пишувате нејзиното име и при тоа ви треперат прстите, тој момент за секогаш ви се врежува во сеќавањето. Цели 12 години, како капитен на женската македонска ракометна репрезентација, достоинствено сум ја претставувала мојата држава. Иако мала нашата земја има што да понуди, писменост, култура, јазик, цркви, тоа се нашите трајни белези, тоа е нашето бесценето богатство. Затоа сметам дека сите, без разлика на верата, на нацијата, треба да сме сплотени и единствени. Верувам во Македонија, во овој народ, во подобра иднина, бидејќи нашата земја ја гледам во Европа.